

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Kuinka pitkälle ja nopeasti asuntomarkkinat
yhdentyvät?

OP -kiinteistökeskusten 60-vuotisjuhlaseminaari

9.8.2006

Pentti Hakkarainen, johtokunnan jäsen, Suomen Pankki

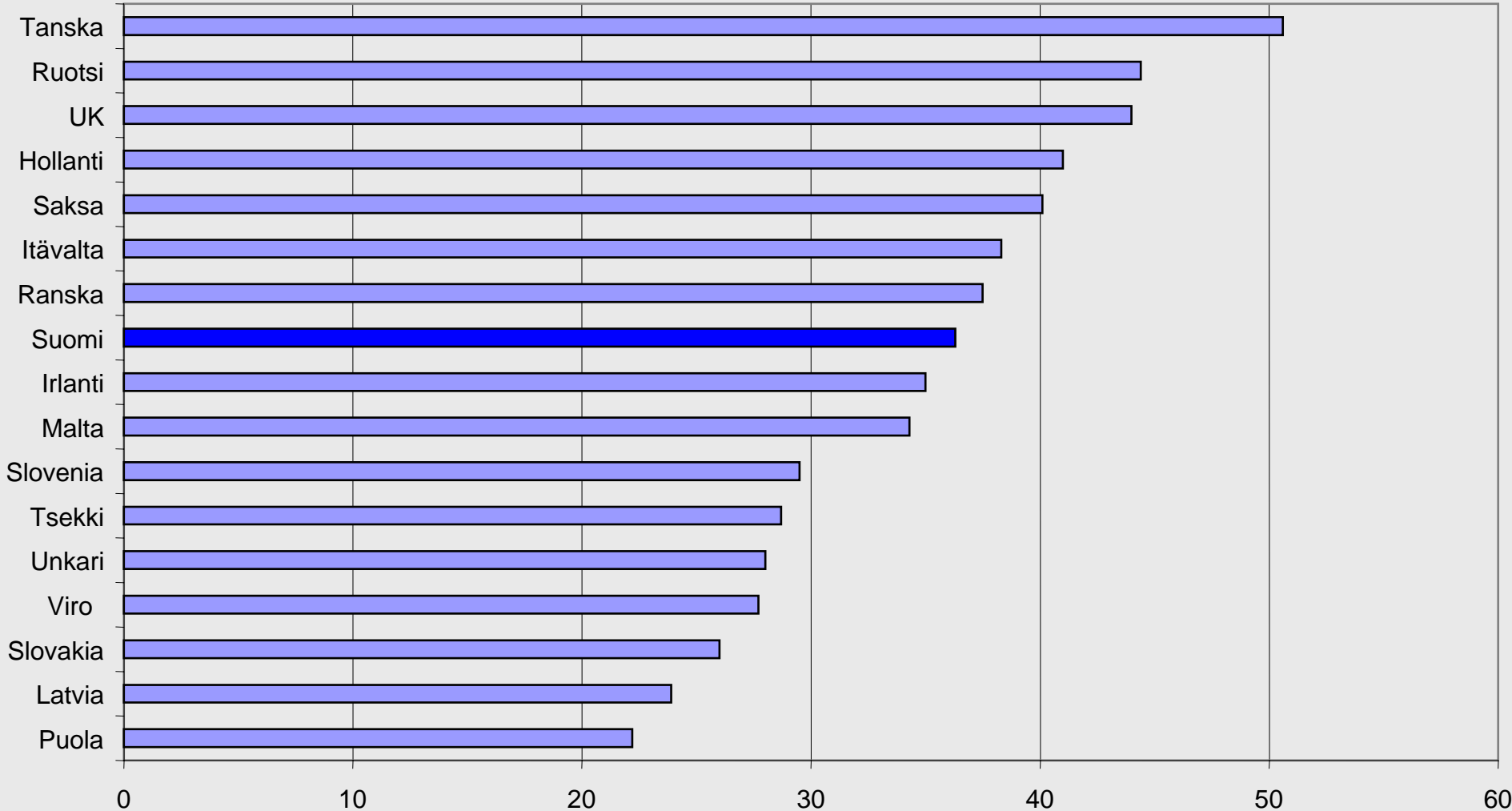
Asuntomarkkinoilla vahvoja kansallisia piirteitä

- Asumisolouksissa ja asuntojen hinnoissa suuria eroja EU -maissa
- Esim. Suomessa:
  - asutaan vielä pienehköissä asunnoissa (euromaista vain Irlannissa pienemmät asunnot)
  - asuminen on kallista (asuntojen hinnat, asumiskulut ja asumismenojen tuloosuus korkeita)
  - asuntojen hinnat ovat 1970 – luvulta lähtien olleet epävakaat
- Suomalaisille kotitalouksille asuntomarkkinoiden integraation syveneminen voisikin merkitä:
  - isompia ja edullisempia asuntoja
  - tasaisempaa asuntojen hintakehitystä
- Suomalaisille yrityksille ja pankeille integraation syveneminen merkitsisi kovenevaa kilpailua, mutta myös uusia liiketoimintamahdollisuuksia.
- Viranomaisille tarvetta pohtia asumisen sääntely- ja tukijärjestelmiä uudelleen.

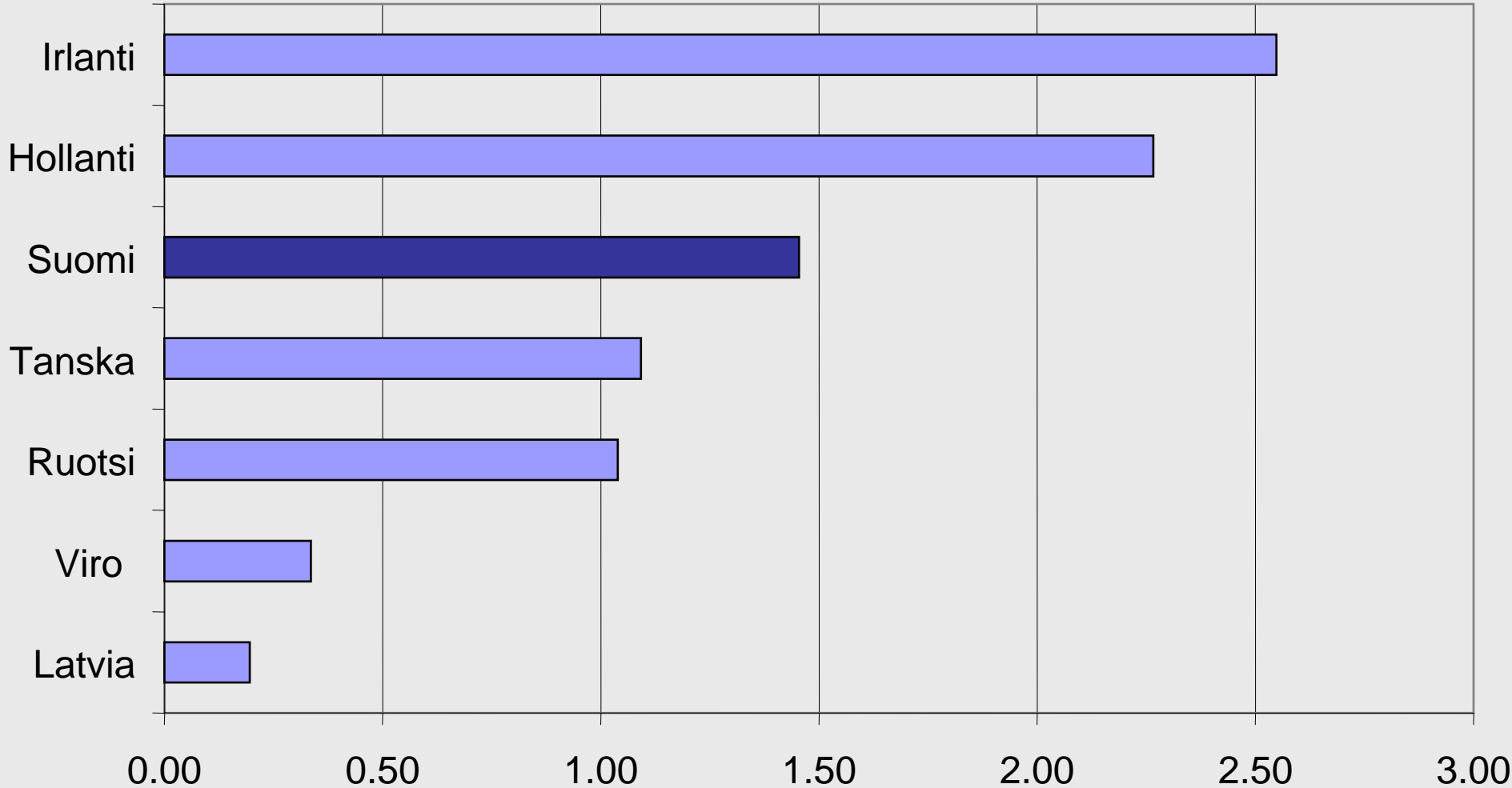
EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Keskimääräinen asuinpinta-ala henkilöä ja asuntoa kohti, m²

Lähde: National Board of Housing, Building and Planning, Sweden
Useimmat maat vuoden 2003 tieto, Suomi vuoden 2002 tieto

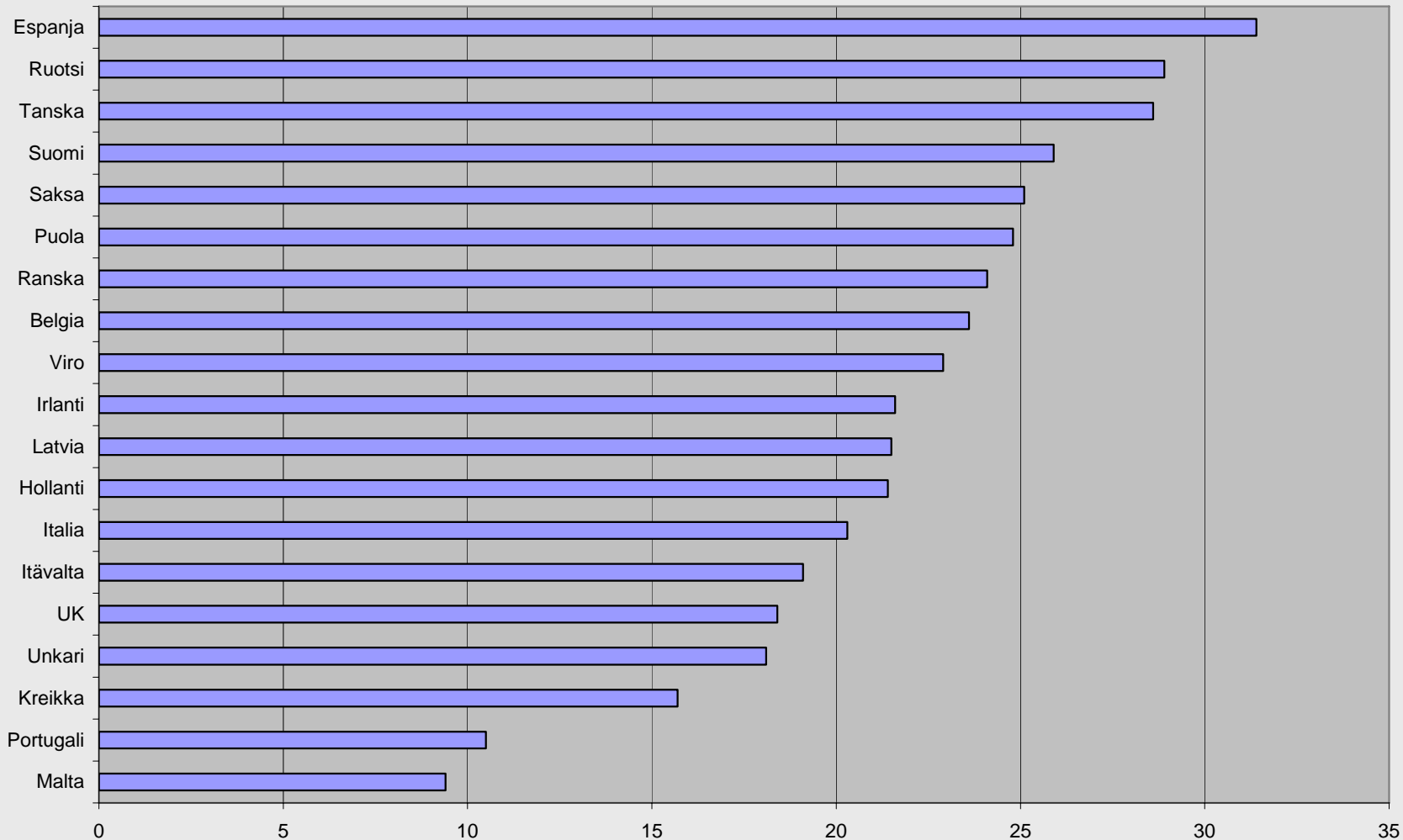
Vanhojen asuntojen keskihinta, 1000 € vuosi 2003

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Asumismenot suhteessa kotitalouksien kulutusmenoihin

Lähde: National Board of Housing, Building and Planning, Sweden
Vuoden 2003 tieto

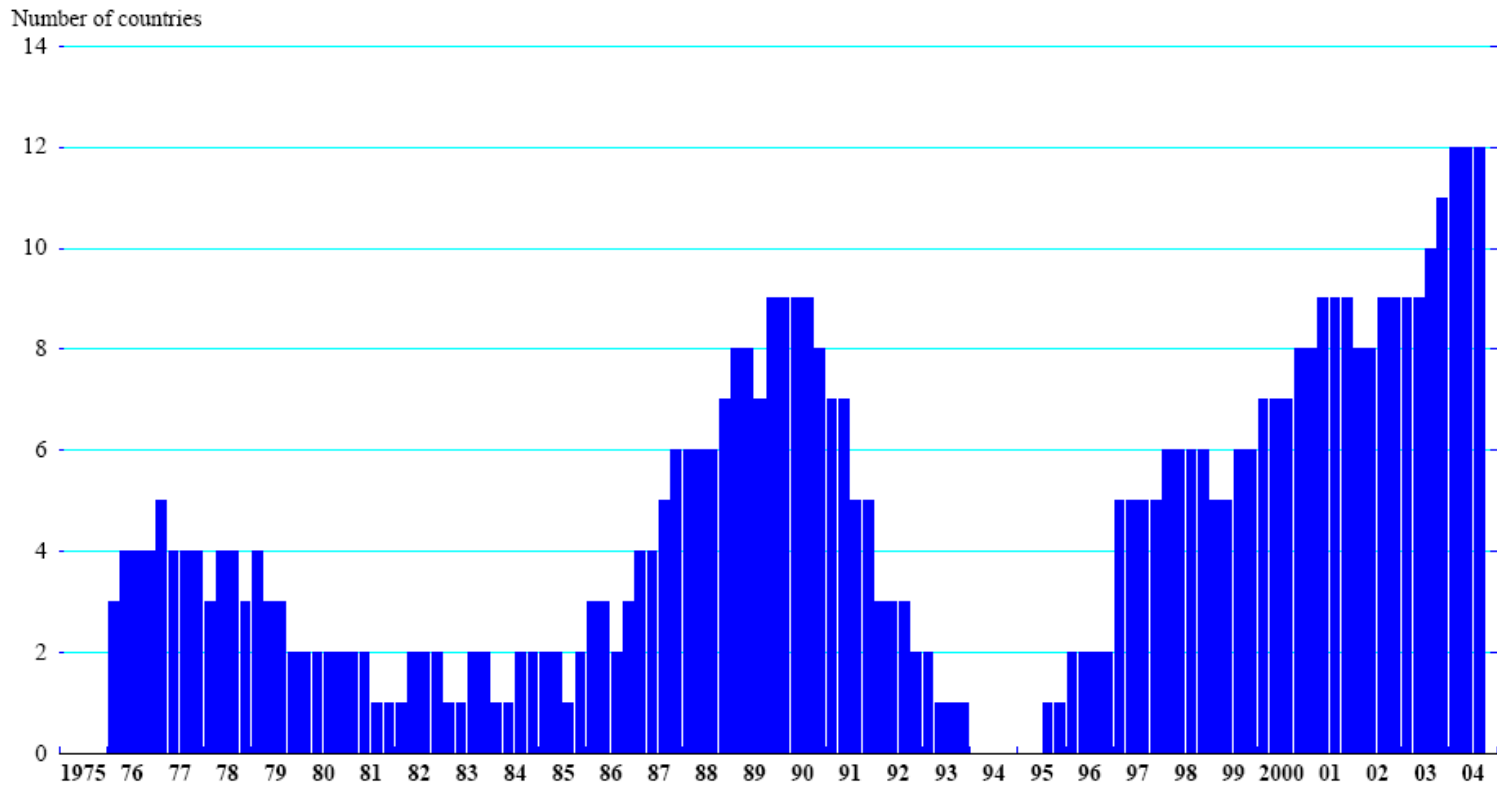
EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Asuntomarkkinoiden integraatio etenee

- Kansainväliset tutkimukset viittaavat asuntomarkkinoiden integraation hitaaseen syvenemiseen 1980- ja 1990 luvuilla
  - EKP (2003): Maiden väliset erot asuntojen hintakehityksessä kaventuneet hieman 1980 –luvun jälkeen.
  - OECD (2006): Asuntomarkkinoiden nousuvaiheet aiempaa useammin yhtäaikaisia kehittyneissä OECD –maissa.
- Maiden väliset erot asuntohintakehityksessä kuitenkin erittäin suuria lyhyellä tähtäimellä
  - Saksassa negatiivinen hintakehitys ja Englannissa lähes +20% asuntohintojen nousuja 2000 – luvun ensimmäisellä puoliskolla.
  - Asuntomarkkinoiden lyhyen tähtäimen muutokset heijastelevat kysynnän vaihteluita kansallisella tasolla. Asuntomarkkinoiden häiriöt tarttuvat maasta toiseen vain jos kysynnän muutoksia eri maissa ajaa jokin yhteinen tekijä! Tällainen voi olla euroalueella lähinnä rahapolitiikka.

OECD (2006): asuntohintojen nousuvaiheet yhtäaikaistuneet

Figure 3. Cross-country coincidence of real house price increases
Number of countries (out of 17) with over 25% increase in real prices over the previous five years

Source: See table A1 in the Appendix.

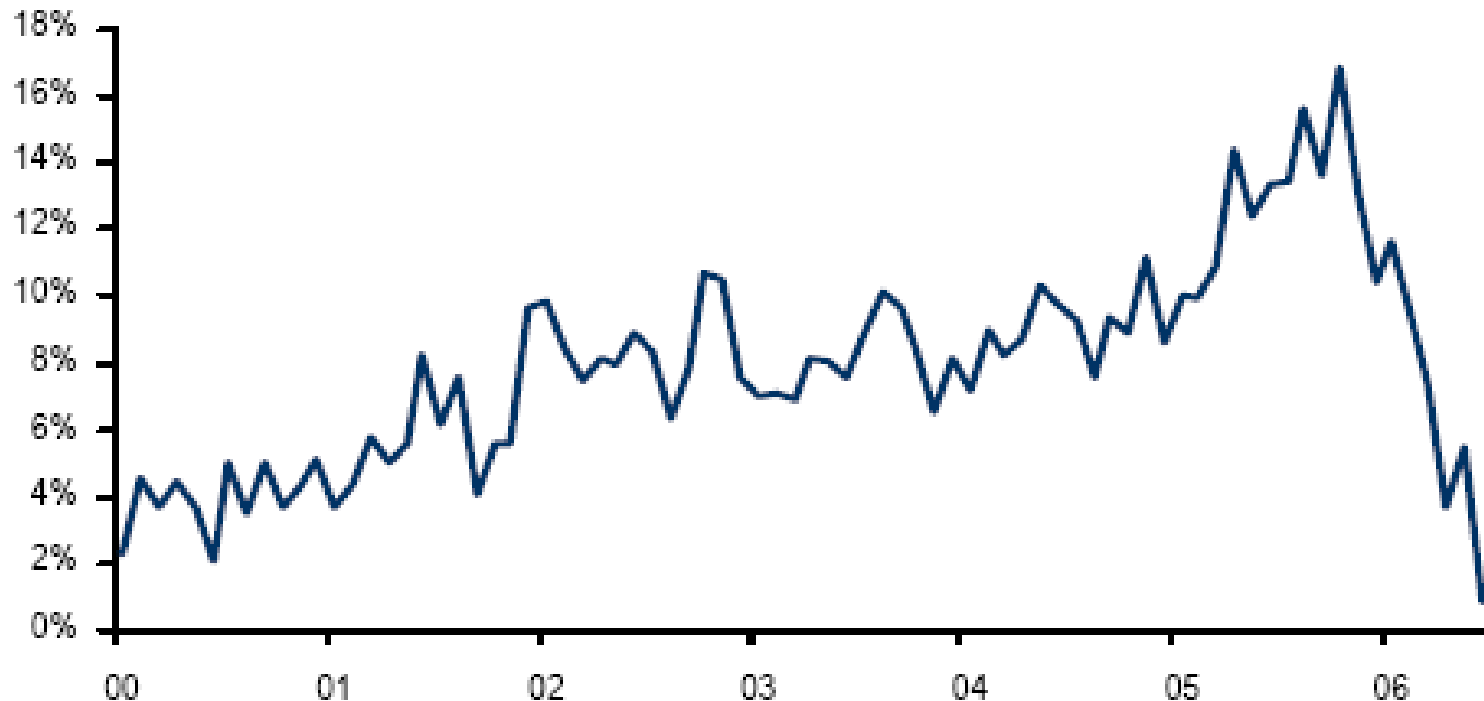
Lähde: OECD (2006) Recent house price developments: the role of fundamentals

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Yhdysvallat: myyntihintojen muutos; nousu hidastunut

Chart 2: Home prices have slowed down discernibly
median sales price: total existing homes (year-over-year % change)

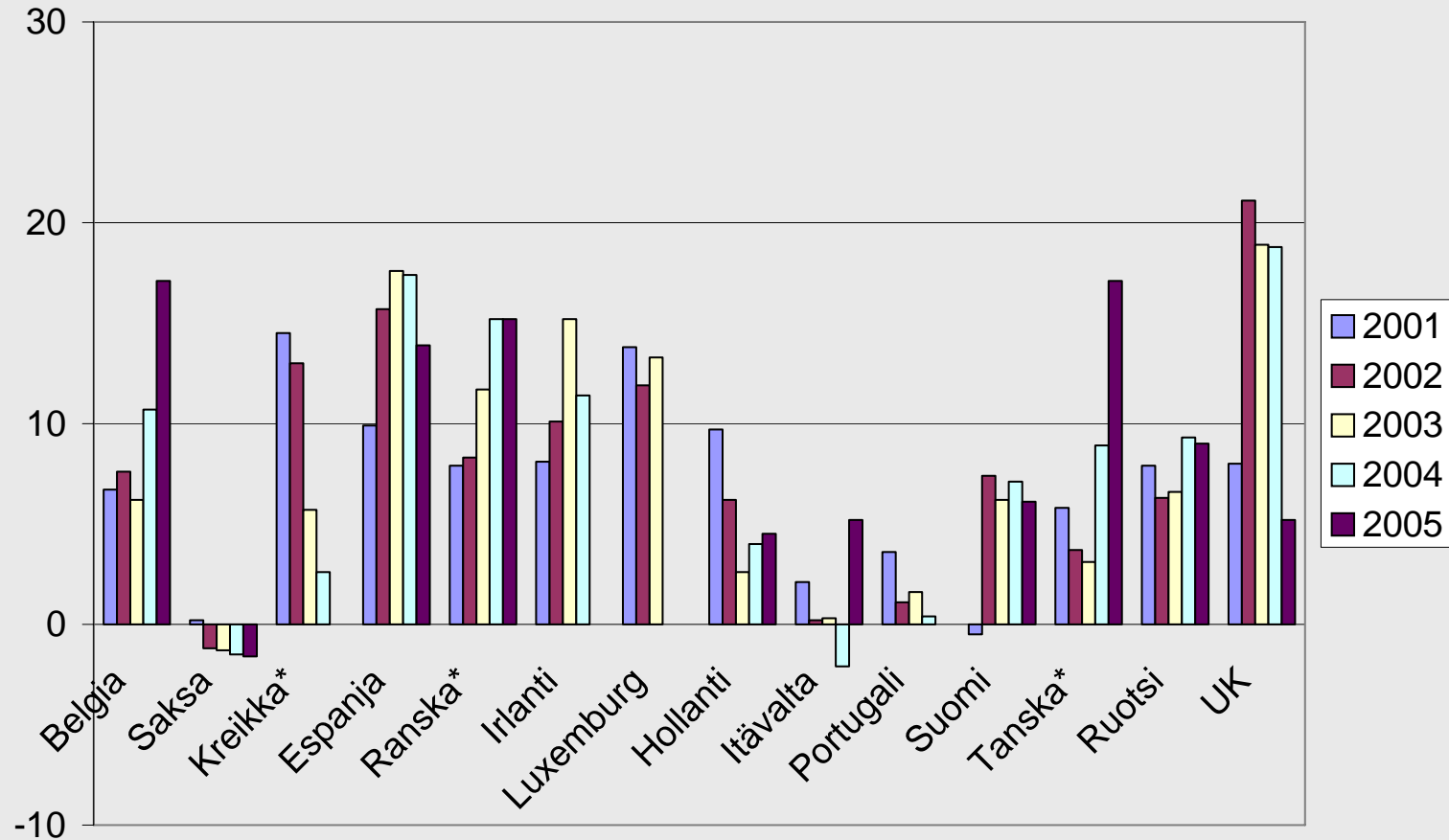
Source: Haver Analytics, Merrill Lynch

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Asuntojen hintakehitys EU -maissa viime vuosina

Lähde: EKP

Asuntomarkkinoiden integraation kasvu 1980 – luvun jälkeen liittyy sääntelyn ja talouspolitiikan muutoksiin

- Sääntelyn purku vapauttaa kilpailua
  - Pääomien vapaa liikkuvuus EU –maissa yhdenmukaistaa asuntorahoitusta
- Talouspolitiikan koordinointi yhdenmukaistaa kysynnän vaihteluita
  - euroalueen yhteinen rahapolitiikka (1999)
  - inflaatiotavoitteiden yleistyminen muissa maissa
- Palveludirektiivi vapauttaa lähivuosina asuntorakentamisen, asuntokaupan, kiinteistövälityksen jne. kilpailua rajan yli

Kansalliset tekijät kuitenkin edelleen tärkeitä monestakin syystä

- EU -alueen taloudet tuotantorakenteeltaan erikoistuneita
  - yhteisestä rahapolitiikasta huolimatta myös euroalueen taloudet kehittyvät eri tahtiin
- Kansallinen sääntely
  - vuokrasääntely, asumisen verotus, kaavoitussäännökset jne. vaihtelevat maittain.
- Erot väestöpohjassa
  - väestön ikärakenne
  - siirtolaisuus
- Erot ilmastossa
- Erot asuntorahoitusjärjestelmissä

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Lähitulevaisuuden treندهjä

- Asuntomarkkinoilla pitkän tähtäimen kehityksen ajatellaan yleensä määräytyvän tarjonnan perusteella, kun taas lyhyen tähtäimen muutokset heijastavat kysyntätekijöitä
  - Palveludirektiivin myötä asuntojen tarjonnan kilpailun esteet poistuvat ja asuntomarkkinoiden integraatio kasvaa.
- Julkinen paine integraatiolle kasvaa kun tilastojen ja muun tiedon perusteella muiden maiden parhaista käytännöistä vertailua
  - 'miksi suomalaiset eivät asuisi yhtä tilavasti kuten esim. ruotsalaiset?'
- Haasteet rakentamiselle:
  - ulkomaisten rakennusyrietykset, kiinteistösijoittajat ja rakennustyövoima jo nyt tärkeä osa markkinoita. Palveludirektiivi lisää kilpailua edelleen.
  - miten käyttää palveludirektiivin mukanaan tuoma vapaa kilpailu EU –maissa suomalaisten yritysten eduksi?
- Integraation kasvaessa sääntelyn ja tukien tarkoituksenmukaisuus ajateltava uudelleen
  - tämä tarpeen vaikka komission linjaukset sulkevatkin sosiaaliseen asuntotuotantoon liittyvät tuet kilpailun vääristymiä koskevan tarkastelun ulkopuolelle!
- Lähihistoria osoittaa integraation etenevän.

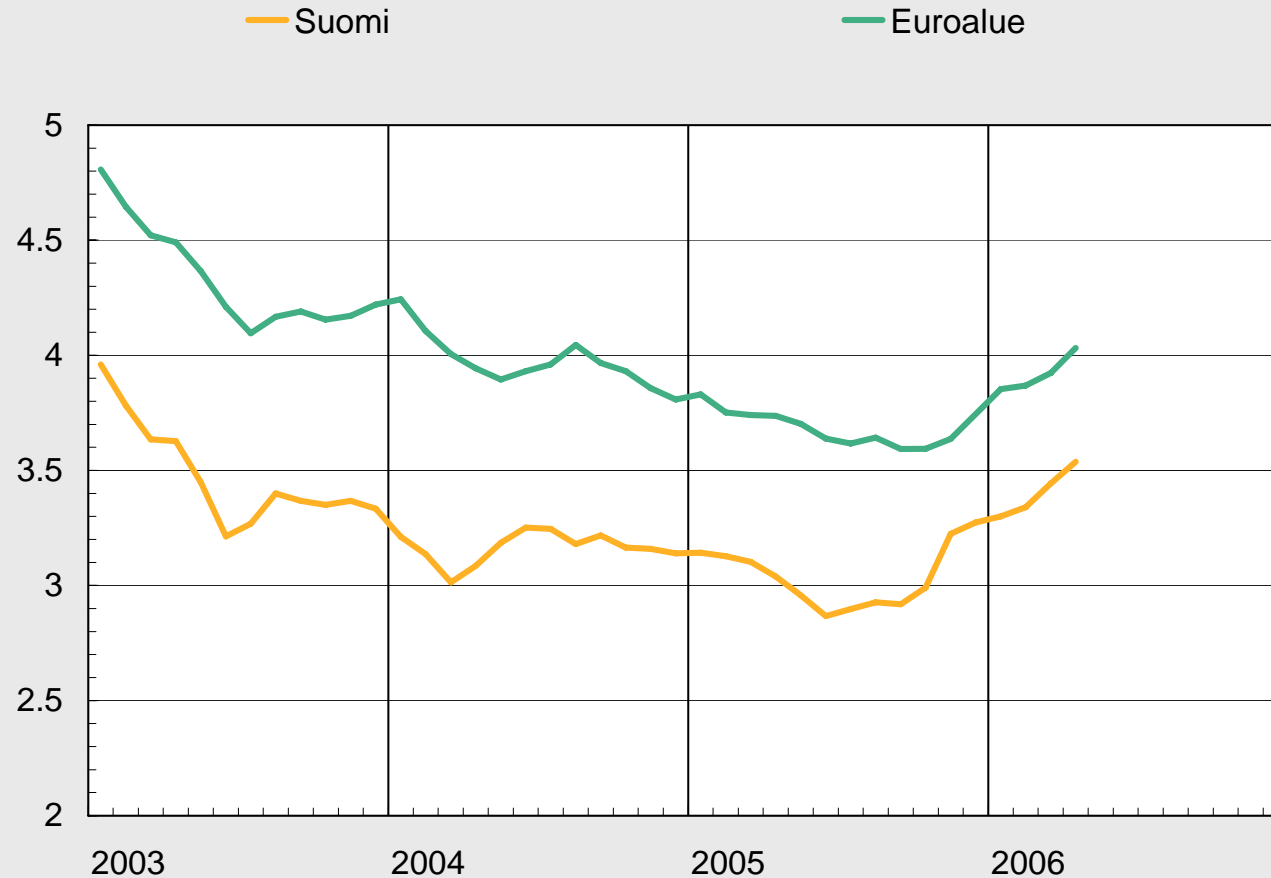

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Integraatio lainamarkkinoilla

- Euroalueella asuntorahoituksen ehdot lähentyneet, mutta harmonisoidut korkotilastot (MIR) paljastavat merkittäviä eroja asuntolainojen ehdoissa euromaiden välillä.
- Korke erot ovat suurimmat kulutusluotoissa ja yritysluotoissa. Tämä johtuu mm.
  - ko. rahoitustuotteiden heterogeenisuudesta (esim. vakuuspolitiikkaan liittyen)
  - kulutusluottomarkkinoiden institutionaalisten rakenteiden eroista (esim. luottokorttiyhtiöiden ja muiden erityisrahoituslaitosten rooli)
- Maiden väliset erot asuntorahoituksen korkotasossa eivät ole pienentyneet viime vuosina

Uusien asuntolainojen keskekorko Suomessa ja euroalueella

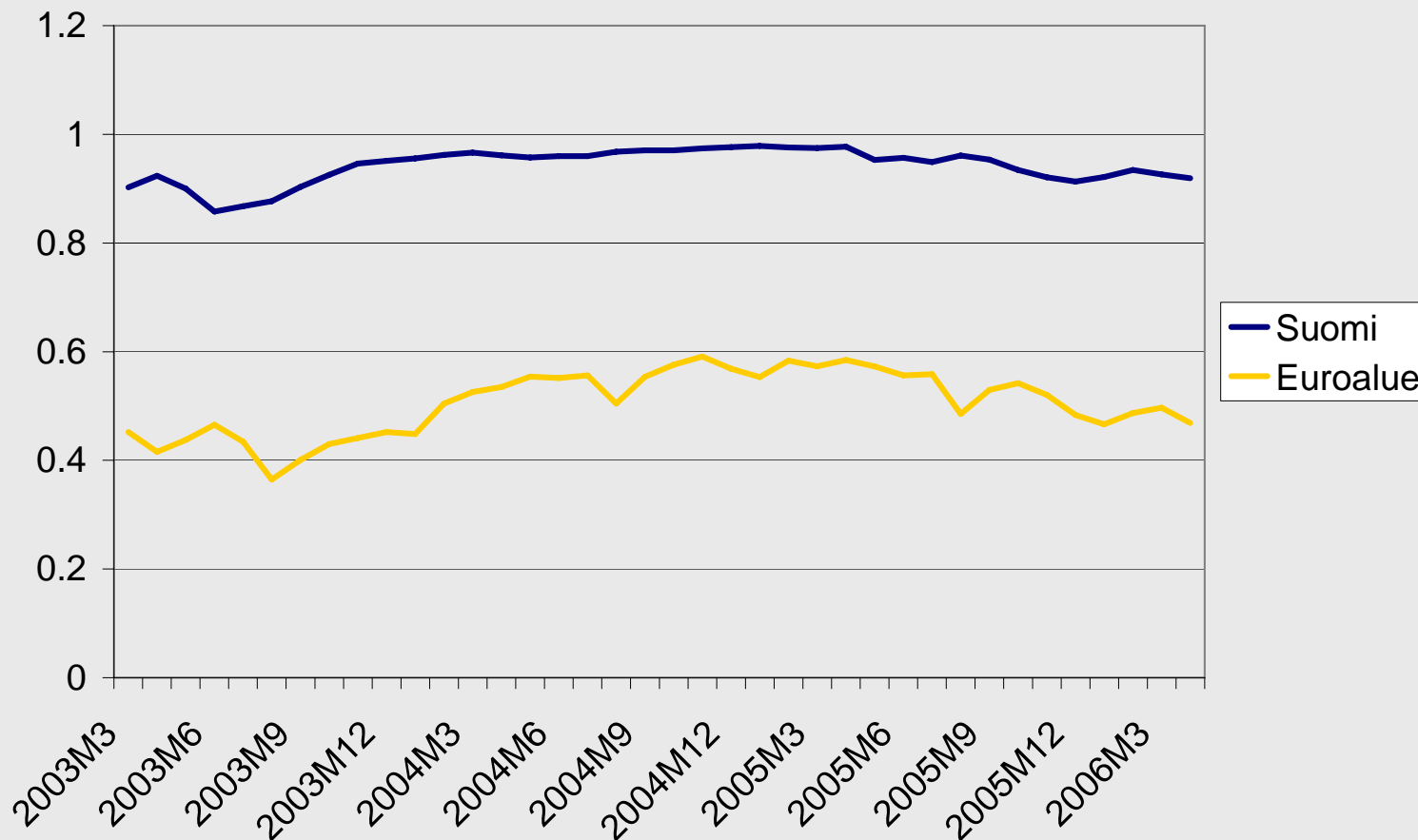

Lähde: EKP.

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Lyhyisiin viitekorkoihin sidottujen osuus uusista asuntolainoista

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Asuntorahoitusmarkkinat ja voimistuva kansainvälinen integraatio

- Asuntorahoituksessa erityisesti lisääntynyt hintakilpailu on muuttanut markkinoita jo jonkin aikaa!
  - asuntolainat pitenevät, korkomarginaalit pienenevät
- Asuntolainojen lyhyet korkosidonnaisuudet siirtävät korkoriskin kotitalouksille; korkoliikkeillä välitön vaikutus taloudenhoidolle ja asuntomarkkinoille
  - miten saada kotitaloudet kiinnostumaan kiinteäkorkoisista asuntolainoista(?)
  - luo pitkäaikaisen talletuksen ja sille kiinteän pitkän koron (?)
  - luo toimivat koronvaihtosopimusmarkkinat (SWAP) kotitalouksille.
- Väestön ikärakenteen vuoksi edelläkävijöiksi vanhenevan väestön rahoituspalveluihin liittyvissä tuotteissa.
  - vanhemmilla tyypillisesti vähentyneet tulot, mutta varallisuutta (asunto).
  - voiko väestön ikääntymiseen liittyviä yhteiskunnallisia paineita helpottaa kehittämällä vanhuksille suunnattuja, asuntovakuuteen perustuvia rahoituspalveluita?
- Ylikansallinen tarjonta
  - asuntorahoituksen/varallisuuden innovaatioille tilaa